

T sja, ik zie er niet echt uit als een professor, hè”, vraagt Maaïke Kroon (30) zich lachend af terwijl ze de deur opent van haar huis. Haar hand strijkt over haar dikke buik. Negenendertig weken zwanger van haar eerste kindje is ze. „Mijn nette kleren passen niet meer”, zegt ze verontschuldigend. De jongste vrouwelijke professor van ons land is dan ook thuis met zwangerschapsverlof. Zij en haar man wonen nog maar twee maanden in Eindhoven. In de achtertuin van de nieuwbouwwoning scharrelen twee kippen gezellig rond. „Ze hebben lekker de ruimte. We zochten een huis met een ruime tuin. Moet je kijken, het is groter dan we in Den Haag hadden en toch betalen we minder per maand.” Binnen staan de box en kinderwagen klaar, alles is gereed voor het grote moment. Nog een dag, een week misschien en dan wordt ze moeder. Goede timing want dan is ze aan de start van het nieuwe collegejaar weer present. Ze kijkt ernaar uit. Op tafel staat een oude laptop opengeklapt want zolang het nog kan, is ze gewoon aan het werk.

Het hoogleraarschap is slechts voor weinigen weggelegd. De weg ernaar toe is lang. Voor de meesten dan, want Maaïke heeft in korte tijd al een indrukwekkende carrière achter de rug. Ze studeert cum laude af aan de TU Delft in chemische technologie. Vervolgens promoveert ze binnen de uitzonderlijk korte periode van twee jaar ook weer cum laude; ze ontwikkelt een duurzame en goedkope productiemethode voor de chemische industrie. Ze werkt in Japan, Spanje en als visiting assistant professor aan een van de rijkste en succesvolste universiteiten van de Verenigde Staten, Stanford University. De inspanningen van de

Op haar tweeëntwintigste weet ze dat ze een functie als hoogleraar ambieert. Op haar negenentwintigste is het al zover: prof. dr. ir. Maaïke Kroon wordt benoemd tot hoogleraar Scheidingstechnologie aan de faculteit Scheikundige Technologie van de Technische Universiteit Eindhoven (TU/e). En daarmee is ze de jongste vrouwelijke hoogleraar van ons land. „Ik heb er heel bewust voor gewerkt.”

TEKST: MARIT ROELFSEMA
FOTO'S: FREEKJE GROENEMANS

JONG, VROUW EN PROFESSOR

jonge studente worden snel opgemerkt en ze sleept diverse prijzen in de wacht. Het is een imposante opsomming: de CIVI-prijs van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen voor de beste propedeuse in chemie en chemische technologie in Nederland, de prijs van de faculteit Technische Natuurwetenschappen voor het meest innovatieve afstudeerproject, de Unilever Research Prijs, de prijs voor de beste afstudeerder aan de TU Delft in 2004-2005 en de prijs van het Bataafsch Genootschap der Proefondervindelijke Wijsbegeerte als beste afstudeerder aan de TU Delft in 2004-2006. En zo gaat het nog even door, want ook voor haar promotieonderzoek wordt Maaïke onderscheiden; met de DSM Science & Technology Award voor het beste proefschrift in 2006-2007 en met de KNCV-prijs voor het beste proefschrift in 2006-2008.

Briljante vrouw

Inderdaad, dit verhaal gaat over een briljante vrouw. Ze groeit op in Numansdorp in de Hoeksche Waard, waar traditionele rolpatronen tot de dag van vandaag de norm zijn. „Moet je je voorstellen dat ik zelfs op de middelbare school in Oud-Beijerland alleen maar les heb gehad van mannelijke leraren; ik heb me vaak afgevraagd waarom ik nooit les van een vrouw kreeg. Je ging bijna denken dat vrouwen dat niet kunnen.”

Maaïke was duidelijk anders dan andere meisjes. Waar de meesten dromen van een toekomst als verpleegster, juffrouw of moeder, had Maaïke een loopbaan als astronaut voor ogen. Met negens en tiens voor zowel talen als exacte vakken lag de toekomst in de weten-

schap aan haar voeten. Het wordt chemische technologie. „Voor mij was het een brede opleiding waar alle interessante vakken worden gegeven, zoals scheikunde, wiskunde en informatica. Het is ook praktisch en creatief. Dat vind ik het leukste. Ik moet creatief zijn om nieuwe technologieën te bedenken die nog energie-efficiënter zijn. De toepasbaarheid vind ik ook interessant. Uiteindelijk raken de fossiele brandstoffen op maar we willen wel op dezelfde manier doorleven. Daarom zijn chemische producten nodig die duurzaam geproduceerd worden.” En dan is het ook nog de sociale interactie die haar trekt, het contact met studenten, het lesgeven. Ze wil haar enthousiasme over de chemie en techniek graag overbrengen op de nieuwe generatie. Ze werpt zich met alle plezier op als het rolmodel dat ze zelf zo gemist heeft. „Slechts één keer heb ik tijdens mijn studie les gehad van een vrouw.”

PASPOORT

Naam: Maaïke Kroon

Functie: Hoogleraar Scheidingstechnologie aan de TU/e; jongste vrouwelijke hoogleraar van Nederland

Geboren: 31 december 1980

Burgerlijke staat: Gehuwd, een zoon

Ambitie: Binnen nu en vijf jaar een internationaal erkende onderzoeksgroep op het gebied van scheidings-technologie opzetten

Favoriet plek: de universiteit natuurlijk

‘OMDAT IK VROUW BEN ÉN JONG ÉN IN DE TECHNIEK WERK, BEN IK BIJZONDER’

Maaïke vraagt zich regelmatig af waarom toch zo weinig Nederlandse meisjes voor techniek kiezen. Toen ze begon met haar studie, was het percentage vrouwen veertien procent. In de Verenigde Staten en Spanje gaat dat percentage al gauw naar de veertig procent. Hoe kan dat toch? „We hebben het te goed, denk ik. Vrouwen hoeven niet te werken. In veel

landen wordt een studie gekozen om er later geld mee te verdienen, hier zeggen we ‘ga iets studeren wat je leuk vindt.’ Veel meer meisjes kunnen techniek studeren maar kiezen iets anders.”

Regelmatig bezoekt ze middelbare scholen om meisjes te motiveren tot een technische studie. „Creatief, maatschappelijk nuttig en sociaal, dat vinden meisjes belangrijk. En dat is techniek. Ik kan me voorstellen dat hen dat aantrekt, maar het probleem is dat decanen alleen een technische universiteit adviseren aan meisjes die uitblinken in exacte vakken. Een gemiddeld meisje wordt een technische studierichting afgeraden terwijl dat niet wordt gedaan bij jongens die gemiddeld een zeven staan voor exacte vakken. Er wordt met twee maten gemeten want ook meisjes met gemiddelde cijfers zouden het best goed doen, ze zijn vaak heel creatief.”

Geluk afdwingen

Na een bliksemcarrière begint Maaïke afgelopen 1 maart als hoogleraar Scheidingstechnologie aan de faculteit Scheikundige Technologie van de TU/e. Als negenentwintigjarige is ze daarmee de jongste vrouwelijke professor van ons land. Over alle commotie die dat te weeg brengt, haalt Maaïke haar schouders op. „Het voelt natuurlijk goed om hoogleraar te zijn, maar ik heb er heel bewust voor gewerkt. Omdat ik vrouw ben én jong én in de techniek werk, ben ik bijzonder. Ik ken ook mannen die op jonge leeftijd hoogleraar zijn geworden en zij krijgen veel minder aandacht.” Ze ziet haar uitzonderingspositie als voordeel. „Ik word veel gevraagd voor commissies en jury’s. Met mijn bekendheid kan ik misschien ook dingen sneller voor elkaar krijgen.” Weinig Nederlandse vrouwen worden hoogleraar. Met slechts twaalf procent vrouwelijke

HOGLERAAR IN 7 STAPPEN

1. Een afgeronde universitaire studie wordt beloond met de titel Master. Afhankelijk van de studie is dat Master of Science, Master of Arts of Master of Laws (vergelijkbaar met de Nederlandse titels ingenieur, doctorandus of meester in de rechten)
2. Een promovendus doet vier jaar lang zelfstandig onderzoek onder begeleiding van een hoogleraar. Na verdediging van het proefschrift volgt promotie tot doctor.
3. Een postdoc is iemand met een tijdelijke functie die zelfstandig wetenschappelijk onderzoek doet, vaak in vervolg op het promotieonderzoek.
4. Een wetenschappelijk onderzoeker werkt zelfstandig en heeft een vaste aanstelling.
5. Een universitair docent doet onderzoek en geeft les. Hij of zij is bevoegd om examens af te nemen en is inhoudelijk en organisatorisch betrokken bij het onderzoek en onderwijs van de afdeling.
6. Een universitair hoofddocent beschikt over uitstekende onderwijskwaliteiten, heeft ervaring met management en heeft de nodige publicaties in vooraanstaande internationale wetenschappelijke tijdschriften op zijn of haar naam staan.
7. Een hoogleraar leidt het onderwijs en onderzoek in zijn of haar vakgebied. Ook bestuurstaken neemt hij of zij voor de rekening. Bovendien kan een hoogleraar optreden als promotor van een promovendus.

professoren is Nederland hekkensluiter van Europa. Bestaand beleid om dit te verbeteren wordt in de praktijk niet nageleefd, blijkt uit recent onderzoek van Marieke van den Brink. Promotiekansen voor vrouwen worden met name verkleind doordat de benoemingen aan de top op voordracht plaatsvinden, in een besloten benoemingscultuur. Het old boys network is stevig verankerd binnen de hiërarchie van de universiteit. Mannen in benoemingscommissies blijken, al dan niet onbewust, vaker voor mannen te kiezen, ook al zijn de vrouwelijke kandidaten even geschikt. Maaïke heeft er weinig last van. „Natuurlijk heb ik geluk gehad maar je kunt het geluk ook afdwingen. Het is gewoon een kwestie van weten wat je wilt en daarnaar streven, of je nu man of vrouw bent. Ik heb altijd een bewuste planning gehanteerd. Ik heb altijd naar de volgende stap gekeken. Een normale student doet

bijvoorbeeld onderzoek bij een andere promovendus, ik had gewoon mijn eigen idee en daar ben ik ook op afgestudeerd. Toen ik promovendus was, haalde ik al mijn onderwijsdiploma. Ik zorgde dat ik me al gedroeg alsof ik een stap verder was. Ik schreef projectvoorstellen, gaf les en haalde geld binnen.”

Maaïke ziet het als een soort schaakspel. „Je moet ervoor zorgen dat je de juiste mensen leert kennen en ervoor gaan. Het helpt natuurlijk dat ik niet op mijn mondje ben gevallen. Je moet duidelijk kunnen maken wat je wilt. Ik heb het idee dat vrouwen vaak te bescheiden zijn. Ze zijn wel goed in hun werk, maar profileren zich minder. Dat doe ik wel, ik sta bijvoorbeeld open voor interviews. Daarmee gedraag ik me zeker niet als een man, ik ben helemaal geen macho.”

Ze heeft het gevoel dat ze gewoon zichzelf kan zijn om goed te functioneren tussen de heren. „Dat gaat me van nature goed af. Het zijn eerder de vragen van vrouwen waarin ze iets van een oordeel voelt doorklinken. „Waarom vragen ze me altijd hoe ik het ouderschap ga

‘IK BEN NIET OP MIJN MONDJE GEVALLEN. JE MOET DUIDELIJK MAKEN WAT JE WILT’

combineren met mijn baan? Is het anders om moeder te worden dan vader? Toevallig blijf ik fulltime werken en gaat mijn man een dagje minder werken. Ik heb het idee dat een baan als hoogleraar best gemakkelijk te combineren is met moederschap. Het is geen negen tot vijf baan. Natuurlijk is het hard werken, maar het voelt niet zwaar. Ik heb maar een bepaald aantal uren dat ik lesgeef en aanwezig moet zijn. Voor mijn gevoel kan ik best flexibel zijn.”

Maaïke is tijdens haar zwangerschapsverlof druk bezig met het starten van nieuwe projec-

ten en het zoeken naar sponsorgelden. „Mijn doel is om binnen nu en vijf jaar een internationaal erkende onderzoeksgroep op het gebied van scheidingstechnologie op te zetten. Als het over scheidingstechnologie gaat, moet aan Eindhoven worden gedacht. Gemoeidelijke mensen, technisch interessante regio en leidend in scheidingstechnologie. Ik zal als vrouwelijke hoogleraar vast meer vrouwelijke afstudeerders aantrekken. Dat is ook goed, anders gaat er een hoop potentie verloren.”

Uitstraling van een professor

Straks in september begint het echt. Dan gaat ze college geven aan studenten en promovendi begeleiden die vaak maar twee of drie jaar jonger zijn dan zichzelf. „Qua lesgeven is het een voordeel. Ik sta dicht bij de huidige generatie. Ik ben opgevoed met mobiele telefoon en internet. Het enige nadeel is dat ik niet de uitstraling van een professor heb.”

Inmiddels is Maaïke Kroon bevallen van een gezonde zoon.